

[Per Møller.]

fatter dem, ikke er upåvirkelige af et pres, der kan mobiliseres af en opinion, som i dette tilfælde ytrede sig både inden for landets grænser og ude i verden.

Det afgørende i disse konventioner er bestemmelsen om, at der er mulighed for klageadgang mellem staterne indbyrdes såvel som individuel klageadgang. Dette forudsætter imidlertid, at den menneskerettighedskomité, som skal nedsættes, bliver anerkendt af såvel klager som indklaget. Hvis ikke denne forudsætning bliver tilvejebragt, kan apparatet ikke fungere på den måde, man har forestillet sig, og jeg vil derfor gerne spørge udenrigsministeren, om han er i stand til at tegne et billede af udsigterne til, at et rimeligt antal stater er parat til at anerkende denne særlige menneskerettighedskomités kompetence. Det er det, der skal ske i tillægsprotokollen. Hvis ikke den forudsætning opfyldes, er det en understregning af, hvor langt vi endnu har igen, før vi kommer frem til det mål, vi alle har for øje.

Else-Merete Ross: Verdenserklæringen om menneskerettighederne fra 1948 var en programmerklæring, der ikke i juridisk forstand pålagde staterne pligt til at overholde de i erklæringen nævnte rettigheder. Det har taget 18 år at udarbejde de to konventioner, vi skal behandle i dag, og som medfører retlige forpligtelser for de deltagende stater.

De to konventioner er af principielt forskellig juridisk natur. Konventionen om de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder forventer ingen at medlemsstaterne skal gennemføre fra den dag, de ratificerer den, men blot at staterne gradvis prøver at gennemføre den. I sit indlæg i 3. komité i FN sagde Ruth Northen sidste år, at der i hvert land er eksempler på, hvordan menneskerettigheder kommer i klemme i samfundets maskineri, og at et selvransagende blik sikkert ville gavne os alle. Ved gennemlæsningen af den økonomiske og sociale konvention passerer bl. a. vor sociale og undervisningsmæssige lovgivning revy for én. Selv om vi er lykkelige nok til ved de fleste af artiklerne at kunne sige, at her er vi godt på vej til at opfylde konventionens krav, rejser mange

af artiklerne det spørgsmål i én, om vi nu alligevel er nået helt frem til det, som artiklen virkelig dækker.

Konventionen har også for mig virket som et udmærket supplement til lovforslaget om faglig bistand til udviklingslandene. Her tænker jeg f. eks. på artikel 13 om uddannelse. Jeg mindes fra 3. komité i FN i 1959, da vi arbejdede med erklæringen om barnets rettigheder, hvor umulig mange u-lande fandt tanken om almindelig og oven i købet gratis grundskoleundervisning for alle. På det tidspunkt var man glad, hvis man kunne nå op på at give 30 pct. af børnene nogle års undervisning.

I artikel 23 tales om, at de deltagende lande kan hjælpe hinanden bl. a. gennem ydelse af teknisk bistand. Her har Danmark muligheder for at sætte ind, ganske særligt på den tekniske mellemuddannelse, hvis u-landene anmoder os derom.

Selv om der i bemærkningerne står, at det ikke giver anledning til betænkeligheder fra dansk side, synes jeg nok, man må beklage, at det lykkedes u-landene på grund af deres stemmeflertal at få indført artikel 1, hvori det hedder, at alle folk har selvbestemmelsesret. Der er ikke givet nogen definition på, hvad et folk er. Et sådan vagt defineret folk kan frit bestemme sin politiske stilling og frit varetage sin egen økonomiske, sociale og kulturelle udvikling. Jeg tror, denne formulering vil kunne skabe vanskeligheder i fremtiden.

Danmark tager forbehold angående ligeløn og søgnehelligdagsbetaling, da disse spørgsmål reguleres af arbejdsmarkedets parter. Jeg skal ikke nægte, at jeg har stor sympati for begge dele. Jeg er selv så heldig at høre hjemme i den del af arbejdsmarkedet, hvor de to spørgsmål ikke er et problem, og kunne derfor ønske, at også andre slap af med problemet. Jeg håber, at resultatet af overenskomstforhandlingerne i år eller i hvert fald inden for de nærmeste år bliver ligeløn for kvinderne, så det forbehold i konventionen kan falde væk. Vi har lov til at slette vore forbehold, når vi vil, så det er vel kun et spørgsmål om tid, hvornår de sidste forbehold vil falde.

Ligesom i den europæiske socialpagt er beskyttelsen af de økonomiske og sociale rettigheder baseret på en vis rapporteringspligt fra de deltagende stater, i dette